

Nazwa produktu : SILICONE PRO
nr.ref. : BDS001831_18_20170629 (PL)
Data sporządzenia: 29.06.17 Version : 1.1
Zastępuje: BDS001831_20160422

SEKCJA 1: Identyfikacja substancji/mieszaniny i identyfikacja przedsiębiorstwa**1.1. Identyfikator produktu**

SILICONE PRO
Aerozol

1.2. Istotne zidentyfikowane zastosowania substancji lub mieszaniny oraz zastosowania odradzane

smary

1.3. Dane dotyczące dostawcy karty charakterystyki

CRC Industries Europe bvba
Touwslagerstraat 1
9240 Zele
Belgium
Tel.: +32(0)52/45.60.11
Fax.: +32(0)52/45.00.34
E-mail : hse@crcind.com

Jednostki zależne		Tel	Fax
CRC Industries Finland Oy	Laurinkatu 57 A 23 B, 08100 Lohja	+358/(19)32.921	
CRC Industries France	6, avenue du marais, C.S. 90028, 95102 Argenteuil Cedex	01.34.11.20.00	01.34.11.09.96
CRC Industries Deutschland GmbH	Südring 9, D-76473 Iffezheim	(07229) 303 0	(07229)30 32 66
CRC INDUSTRIES IBERIA S.L.U.	GREMIO DEL CUERO-PARC.96, POLIGONO INDUSTRI. DE HONTORIA, 40195 SEGOVIA	0034/921.427.546	0034/921.436.270
CRC Industries Sweden	Laxfiskevägen 16, 433 38 Partille	0046/31 706 84 80	0046/31 27 39 91

1.4. Numer telefonu alarmowego

CRC Industries Europe, Belgium: Tel.: +32(0)52/45.60.11 (office hours)
Polska: + 48 42 63 14 724 National Poisons Information Centre The Nofer Institute of Occupational Medicine Ul. Teresy 8 P.O. Box 199 P-90950 L?dz

SEKCJA 2: Identyfikacja zagrożeń**2.1. Klasyfikacja substancji lub mieszaniny**

Klasyfikacja zgodnie z przepisami (WE) nr 1272/2008

Parametry fizyczne: Aerozolowy, kategoria 1

Nazwa produktu :	SILICONE PRO	Data sporządzenia:	29.06.17 Version : 1.1
nr.ref.	BDS001831_18_20170629 (PL)	Zastępuje:	BDS001831_20160422

Klasyfikacja oparta na testach.	Skrajnie łatwopalny aerosol. Pojemnik pod ciśnieniem: Ogrzanie grozi wybuchem.
Zdrowie:	Drażniące na skórę, kategoria 2 Działa drażniąco na skórę. Działanie toksyczne na narządy docelowe – narażenie jednorazowe STOT naraż. jednor., kategoria 3 Może wywoływać uczucie senności lub zawroty głowy.
Klasyfikacja Metoda obliczeniowa.	
Środowisko Naturalne :	Stwarzające zagrożenie dla środowiska wodnego, przewlekłe kategoria 2 Działa toksycznie na organizmy wodne, powodując długotrwałe skutki.
Klasyfikacja Metoda obliczeniowa.	

2.2. Elementy oznakowania

Etykietowanie zgodnie z przepisami (WE) nr 1272/2008

Identyfikator produktu:	Zawiera: węglowodory
Piktogram(y) zagrożeń:	
Zwroty hasłowe:	Niebezpieczeństwo
Zwrot(y) wskazujące rodzaj zagrożenia:	H222 : Skrajnie łatwopalny aerosol. H229 : Pojemnik pod ciśnieniem: Ogrzanie grozi wybuchem. H315 : Działa drażniąco na skórę. H336 : Może wywoływać uczucie senności lub zawroty głowy. H411 : Działa toksycznie na organizmy wodne, powodując długotrwałe skutki.
Zwrot(y) ostrzegawcze:	P102 : Chronić przed dziećmi. P210 : Przechowywać z dala od źródeł ciepła, gorących powierzchni, źródeł iskrzenia, otwartego ognia i innych źródeł zapłonu. Nie palić. P211 : Nie rozpylać nad otwartym ogniem lub innym źródłem zapłonu. P251 : Nie przekłuwać ani nie spalać, nawet po zużyciu. P261 : Unikać wdychania pyłu/dymu/gazu/mgły/par/rozpylonej cieczy. P271 : Stosować wyłącznie na zewnątrz lub w dobrze wentylowanym pomieszczeniu P410/412 : Chronić przed światłem słonecznym. Nie wystawiać na działanie temperatury przekraczającej 50°C/122°F. P501-2 : Zawartość/pojemniki muszą być przekazywane do odpowiedniego punktu zbiórki odpadów.
Dodatkowe informacje dotyczące zagrożeń:	brak

2.3. Inne zagrożenia

Brak informacji

SEKCJA 3: Skład/informacja o składnikach

CRC Industries Europe bvba

Touwslagerstraat 1, 9240 Zele – Belgium

Tel (+32) (0) 52 / 45 60 11 – Fax (+32) (0) 52 / 45 00 34 – www.crcind.com

Nazwa produktu : SILICONE PRO
 nr.ref. : BDS001831_18_20170629 (PL)
 Data sporządzenia: 29.06.17 Version : 1.1
 Zastępuje: BDS001831_20160422

3.1. Substancje

Nie ma zastosowania.

3.2. Mieszanki

niebezpieczny składnik	Numer rejestracyjny	CAS - nr	EC-nr	w/w %	Klasa zagrożenia i kategoria	Zwrot wskazujący rodzaj zagrożenia	Noty
Węglowodory, C6-C7, n-alkany, izaalkany, związki pierścieniowe,	01-2119475514-35	-	(921-024-6)	25-50	Flam. Liq. 2, Skin Irrit. 2, STOT SE 3, Asp. Tox. 1, Aquatic Chronic 2	H225,H315,H336,H304,H411	B,Q
Hydrocarbons, C7, n-alkanes, isoalkanes, cyclic	01-2119475515-33	-	(927-510-4)	25-50	Flam. Liq. 2, Skin Irrit. 2, STOT SE 3, Asp. Tox. 1, Aquatic Chronic 2	H225,H315,H336,H304,H411	Q
dittlenek węgla	-	124-38-9	204-696-9	1-5	Press. Gas	H280	A,G

Objaśnienie not

A : substancja, której używanie jest ograniczone w ogólnym miejscu pracy

B : substancja, której używanie jest ograniczone w miejscu pracy, jak ustalono w państwie

G : zwolnione z obowiązku rejestracji zgodnie z Art.2 (7) rozporządzenia nr 1907/2006 REACH

Q : Numer CAS jest tylko orientacyjnym identyfikatorem do wykorzystania poza UE i dla zgłoszeń zapasów globalnych.

(*Objaśnienie zwrotów wskazujących na zagrożenie: zob. rozdział 16)

SEKCJA 4: Środki pierwszej pomocy

4.1. Opis środków pierwszej pomocy

Kontakt z oczami :	Jeżeli substancja dostanie się do oczu, natychmiast przemyć je dużą ilością wody W przypadku utrzymywania się działania drażniącego na oczy: Zasięgnąć porady/zgłosić się pod opiekę lekarza.
Kontakt ze skórą :	Zanieczyszczoną odzież zdjąć i wyprać przed ponownym użyciem. W PRZYPADKU KONTAKTU ZE SKÓRĄ: Umyć dużą ilością wody z mydłem. W przypadku wystąpienia podrażnienia skóry: Zasięgnąć porady/zgłosić się pod opiekę lekarza.
Wdychanie :	W PRZYPADKU DOSTANIA SIĘ DO DRÓG ODDECHOWYCH: wyprowadzić lub wynieść poszkodowanego na świeże powietrze i zapewnić mu warunki do swobodnego oddychania. W przypadku złego samopoczucia skontaktować się z OŚRODKIEM ZATRUĆ lub z lekarzem.
Połknięcie :	W przypadku połknięcia nie należy prowokować wymiotów, ponieważ istnieje ryzyko zassania do płuc. Gdy istnieje podejrzenie zassania, natychmiast skonsultować się z lekarzem.

4.2. Najważniejsze ostre i opóźnione objawy oraz skutki narażenia

Wdychanie :	Nadmierne wdychanie par rozpuszczalnika może wywoływać nudności oraz bóle i zawroty głowy.
--------------------	--

Nazwa produktu :	SILICONE PRO	Data sporządzenia:	29.06.17 Version : 1.1
nr.ref.	BDS001831_18_20170629 (PL)	Zastępuje:	BDS001831_20160422

Połknięcie :	Po zwymiotowaniu połkniętego produktu może dojść do jego zassania do płuc. Rozpuszczalniki mogą wywołać chemiczne zapalenie płuc. Objawy: ból gardła, ból brzucha, nudności, wymioty
Kontakt ze skórą :	Drażniący dla skóry Objawy: zaczerwienienie i ból
Kontakt z oczami:	Może powodować podrażnienie. Objawy: zaczerwienienie i ból

4.3. Wskazania dotyczące wszelkiej natychmiastowej pomocy lekarskiej i szczególnego postępowania z poszkodowanym

Zalecenia ogólne :	W przypadku złego samopoczucia skonsultować się z lekarzem (pokazać etykietę, o ile to możliwe) Jeżeli objawy nie ustąpią, należy skonsultować się z lekarzem.
---------------------------	---

SEKCJA 5: Postępowanie w przypadku pożaru

5.1. Środki gaśnicze

piana, ditlenek węgla lub środek suchy

5.2. Szczególne zagrożenia związane z substancją lub mieszaniną

Aerozole mogą wybuchać po nagrzaniu powyżej 50°C.
Tworzy szkodliwe produkty rozkładu
tlenek węgla, ditlenek węgla

5.3. Informacje dla straży pożarnej

Opakowania/nie wystawione na działanie ognia należy chłodzić przez skrapianie wodą
Nie wdychać dymów w przypadku zapłonu

SEKCJA 6: Postępowanie w przypadku niezamierzonego uwolnienia do środowiska

6.1. Indywidualne środki ostrożności, wyposażenie ochronne i procedury w sytuacjach awaryjnych

Wyłączyć wszystkie źródła zapłonu
Zapewnić odpowiednią wentylację
Noś odpowiednią odzież ochronną i rękawice.

6.2. Środki ostrożności w zakresie ochrony środowiska

Nie dopuścić do wprowadzenia do kanalizacji publicznej i cieków wodnych.

6.3. Metody i materiały zapobiegające rozprzestrzenianiu się skażenia i służące do usuwania skażenia

Zaabsorbować wyciek przy pomocy odpowiedniego materiału obojętnego

Nazwa produktu :	SILICONE PRO	Data sporządzenia:	29.06.17 Version : 1.1
nr.ref.	BDS001831_18_20170629 (PL)	Zastępuje:	BDS001831_20160422

6.4. Odniesienia do innych sekcji

Szczegółowe informacje patrz punkt 8

SEKCJA 7: Postępowanie z substancjami i mieszaninami oraz ich magazynowanie

7.1. Środki ostrożności dotyczące bezpiecznego postępowania

Trzymać z dala od ciepła i źródeł zapłonu
 Zachować środki zabezpieczające przed wyładowaniami elektrostatycznymi
 Urządzenia powinny być uziemione
 Używać elektrycznego/wentylującego/oświetleniowego/.../ przeciwwybuchowego sprzętu.
 Używać wyłącznie nieiskrzących narzędzi.
 Nie wdychać aerozoli ani par.
 Zapewnić odpowiednią wentylację
 Nie dopuszczać do kontaktu ze skórą i oczami.
 Po użyciu dokładnie umyć
 Stosować rękawice ochronne/odzież ochronną/ochronę oczu/ochronę twarzy.

7.2. Warunki bezpiecznego magazynowania, łącznie z informacjami dotyczącymi wszelkich wzajemnych niezgodności

Pojemnik pod ciśnieniem: chronić przed światłem słonecznym i nie wystawiać na temperaturę powyżej 50°C.
 Trzymać poza zasięgiem dzieci.

7.3. Szczególne zastosowanie(-a) końcowe

smary

SEKCJA 8: Kontrola narażenia/środki ochrony indywidualnej

8.1. Parametry dotyczące kontroli

Limity narażenia :

niebezpieczny składnik	CAS - nr	metoda	
najwyższe stężenie dopuszczalne wg przepisów UE			
diolek węglowy	124-38-9	NDS	9000 mg/m ³
		NDSch	1800 mg/m ³
Najwyższe stężenie dopuszczalne wg przepisów krajowych, Poland			
diolek węglowy	124-38-9	NDS	9000 mg/m ³
		NDSch	27000 mg/m ³

8.2. Kontrola narażenia

Procedury kontrolne:

Zapewnić odpowiednią wentylację

Nazwa produktu :	SILICONE PRO	Data sporządzenia:	29.06.17 Version : 1.1
nr.ref.	BDS001831_18_20170629 (PL)	Zastępuje:	BDS001831_20160422

Ochrona indywidualna:	Trzymać zdala od ciepła i źródeł zapłonu Zachować środki zabezpieczające przed wyładowaniami elektrostatycznymi Przy pracy z tym produktem należy przestrzegać środków ostrożności dla uniknięcia kontaktu ze skórą i oczami. Z produktem należy postępować zgodnie z dobrymi praktykami higieny przemysłowej. Zapewnić odpowiednią wentylację
wdychanie:	Przy braku właściwej wentylacji stosować odpowiednie urządzenia do oddychania
Zalecana ochrona dróg oddechowych:	Ochrona przeciw gazom, parom i pyłom (AX)
dłonie i skóra:	Nosić odpowiednie rękawice ochronne (EN 374) Korzystać z rękawic wielorazowych o minimalnym czasie przebicia 30 minut. Czas przebicia rękawic powinien być dłuższy niż łączny czas korzystania z produktu. Jeżeli czas trwania pracy będzie dłuższy niż czas przebicia, w trakcie jej wykonywania należy zmienić rękawice.
Zalecane rękawice:	(nitril)
oczy:	Nakładać okulary ochronne zgodnie z normą EN 166.
Kontrola narażenia środowiska:	Unikać uwolnienia do środowiska. Zebrać wyciek.

SEKCJA 9: Właściwości fizyczne i chemiczne

9.1. Informacje na temat podstawowych właściwości fizycznych i chemicznych

(dot. aerozoli bez propelenta)

Wygląd : postać fizyczna :	Ciecz zawieszona w propelencie: ditlenek węgla.
kolor:	Bezbarwny.
zapach:	Rozpuszczalnik.
pH :	Nie ma zastosowania.
Punkt wrzenia/zakres :	60-100 °C
Temperatura zapłonu :	- 26 °C (Tygiel zamknięty)
Szybkość parowania :	Niedostępny.
Stężenia graniczne dla substancji o charakterze wybuchowym: górna granica:	Niedostępny.
dolna granica:	Niedostępny.
Ciśnienie pary :	Niedostępny.
Gęstość względna :	0.72 g/cm ³ (@ 20°C).
Rozpuszczalność w wodzie :	Nierozpuszczalny w wodzie
Samozapłon:	> 200 °C
Lepkość:	Niedostępny.

9.2. Inne informacje

VOC - lotne związki organiczne 645 g/l

SEKCJA 10: Stabilność i reaktywność

CRC Industries Europe bvba

Touwslagerstraat 1, 9240 Zele – Belgium

Tel (+32) (0) 52 / 45 60 11 – Fax (+32) (0) 52 / 45 00 34 – www.crcind.com

Nazwa produktu : SILICONE PRO
nr.ref. : BDS001831_18_20170629 (PL)

Data sporządzenia: 29.06.17 Version : 1.1
Zastępuje: BDS001831_20160422

10.1. Reaktywność

Nieznane szkodliwe reakcje przy stosowaniu zgodnie z przeznaczeniem

10.2. Stabilność chemiczna

Stabilny

10.3. Możliwość występowania niebezpiecznych reakcji

Nieznane szkodliwe reakcje przy stosowaniu zgodnie z przeznaczeniem

10.4. Warunki, których należy unikać

Unikać przegrzewania

10.5. Materiały niezgodne

Środek silnie utleniający

10.6. Niebezpieczne produkty rozkładu

tlenek węgla, ditlenek węgla

SEKCJA 11: Informacje toksykologiczne

11.1. Informacje dotyczące skutków toksykologicznych

toksyczność ostra:	w oparciu o dostępne dane, kryteria klasyfikacji nie są spełnione
działanie żrące/drażniące na skórę:	Działa drażniąco na skórę.
poważne uszkodzenie oczu/działanie drażniące na oczy:	w oparciu o dostępne dane, kryteria klasyfikacji nie są spełnione
działanie uczulające na drogi oddechowe lub skórę:	w oparciu o dostępne dane, kryteria klasyfikacji nie są spełnione
działanie mutagenne na komórki rozrodcze:	w oparciu o dostępne dane, kryteria klasyfikacji nie są spełnione
rakotwórczość:	w oparciu o dostępne dane, kryteria klasyfikacji nie są spełnione
szkodliwe działanie na rozrodczość:	w oparciu o dostępne dane, kryteria klasyfikacji nie są spełnione
działanie toksyczne na narządy docelowe – narażenie jednorazowe:	Może wywoływać uczucie senności lub zawroty głowy.
działanie toksyczne na narządy docelowe – narażenie powtarzane:	w oparciu o dostępne dane, kryteria klasyfikacji nie są spełnione
zagrożenie spowodowane aspiracją:	w oparciu o dostępne dane, kryteria klasyfikacji nie są spełnione

Nazwa produktu :	SILICONE PRO	Data sporządzenia:	29.06.17 Version : 1.1
nr.ref.	BDS001831_18_20170629 (PL)	Zastępuje:	BDS001831_20160422

Informacje dotyczące prawdopodobnych dróg narażenia:

Wdychanie :	Wdychanie par rozpuszczalnika może spowodować nudności, bóle i zawroty głowy
Połknięcie :	Po zwymiotowaniu połkniętego produktu może dojść do jego zassania do płuc. Rozpuszczalniki mogą wywołać chemiczne zapalenie płuc.
Kontakt ze skórą :	Drażniący dla skóry
Kontakt z oczami:	Może powodować podrażnienie.

Informacje toksykologiczne:

niebezpieczny składnik	CAS - nr	metoda	
Węglowodory, C6-C7, n-alkany, izoalkany, związki pierścieniowe,	-	LD50 doustnie szczur	> 5000 mg/kg
		LD50 wdychanie szczur	> 25000 mg/m3
		LD50 skóra szczur	> 2000 mg/kg
Hydrocarbons, C7, n-alkanes, isoalkanes, cyclic	-	LD50 doustnie szczur	> 5840 mg/kg
		LD50 wdychanie szczur	23.3 mg/l
		LD50 skóra szczur	> 2920 mg/kg

SEKCJA 12: Informacje ekologiczne

12.1. Toksyczność

Stwarzające zagrożenie dla środowiska wodnego, przewlekłe kategoria 2
Działa toksycznie na organizmy wodne, powodując długotrwałe skutki.

Dane ekotoksykologiczne:

niebezpieczny składnik	CAS - nr	metoda	
Węglowodory, C6-C7, n-alkany, izoalkany, związki pierścieniowe,	-	LC50 ryba	> 10 mg/l
		EC50 dafnia	3 mg/l
Hydrocarbons, C7, n-alkanes, isoalkanes, cyclic	-	IC50 algae	10-30 mg/l
		LC50 ryba	> 13.4 mg/l
		EC50 dafnia	3 mg/l

12.2. Trwałość i zdolność do rozkładu

Brak danych eksperymentalnych

12.3. Zdolność do bioakumulacji

Brak danych eksperymentalnych

12.4. Mobilność w glebie

Nazwa produktu :	SILICONE PRO	Data sporządzenia:	29.06.17 Version : 1.1
nr.ref.	BDS001831_18_20170629 (PL)	Zastępuje:	BDS001831_20160422

Nierozpuszczalny w wodzie

12.5. Wyniki oceny właściwości PBT i vPvB

Brak informacji

12.6. Inne szkodliwe skutki działania

Brak danych eksperymentalnych

SEKCJA 13: Postępowanie z odpadami

13.1. Metody unieszkodliwiania odpadów

Produkt :	Ten materiał lub/i jego pojemnik muszą być usuwane w bezpieczny sposób. Nie wyrzucać do przewodów kanalizacyjnych lub środowiska naturalnego, przekazać do uprawnionego odbiorcy odpadów
Skażone opakowanie :	Usuwanie tego produktu powinno następować zgodnie z lokalnym lub krajowym ustawodawstwem

SEKCJA 14: Informacje dotyczące transportu

14.1. Numer UN (numer ONZ)

numer UN : 1950

14.2. Prawidłowa nazwa przewozowa UN

Właściwa nazwa przewozowa: AEROSOLS (naphta's)

14.3. Klasa(-y) zagrożenia w transporcie

Klasa:	2.1
ADR/RID – Kod klasyfikacji:	5F

14.4. Grupa pakowania

Grupa pakowania: nie dotyczy

14.5. Zagrożenia dla środowiska

ADR/RID – Niebezpieczny dla środowiska:	Tak
IMDG - Zanieczyszczenie morskie:	Zanieczyszczenie środowiska wodnego
IATA/ICAO - Niebezpieczny dla	Tak

Nazwa produktu :	SILICONE PRO	Data sporządzenia:	29.06.17 Version : 1.1
nr.ref.	BDS001831_18_20170629 (PL)	Zastępuje:	BDS001831_20160422

Środowiska:

14.6. Szczególne środki ostrożności dla użytkowników

ADR/RID – Kod dotyczący transportu w tunelach:	(D)
IMDG - Ems:	F-D, S-U
IATA/ICAO - PAX:	203
IATA/ICAO - CAO	203

14.7. Transport luzem zgodnie z załącznikiem II do konwencji MARPOL i kodeksem IBC

Nie ma zastosowania.

SEKCJA 15: Informacje dotyczące przepisów prawnych**15.1. Przepisy prawne dotyczące bezpieczeństwa, zdrowia i ochrony środowiska specyficzne dla substancji lub mieszaniny**

Karta charakterystyki produktu została opracowana zgodnie z aktualnymi przepisami europejskimi, ostatnia aktualizacja zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) 2015/830.
Rozporządzenie (WE) nr 1906/2006 (REACH)
Rozporządzenie (WE) nr 1272/2008
Dyrektywą Unii Europejskiej 2013/10/UE, 2008/47/EC z poprawkami zawartymi w dyrektywie 75/324/EEC dotyczącej produktów w opakowaniach aerozolowych. ROZPORZĄDZENIE MINISTRA GOSPODARKI z dnia 5 listopada 2009 r. w sprawie szczegółowych wymagań dla wyrobów aerozolowych.

Ustawa z dnia 25 lutego 2011 r. o substancjach chemicznych i ich mieszaninach (Dz. U. nr 63 poz. 322);
Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 10 sierpnia 2012 r. w sprawie kryteriów i sposobu klasyfikacji substancji chemicznych i ich mieszanin (Dz.

15.2. Ocena bezpieczeństwa chemicznego

Informacje nie są dostępne

SEKCJA 16: Inne informacje

*Zwrot wskazujący rodzaj zagrożenia

H225 : Wysoce łatwopalna ciecz i pary.
H280 : Zawiera gaz pod ciśnieniem; ogrzanie grozi wybuchem.
H304 : Połknięcie i dostanie się przez drogi oddechowe może grozić śmiercią.
H315 : Działa drażniąco na skórę.
H336 : Może wywoływać uczucie senności lub zawroty głowy.
H411 : Działa toksycznie na organizmy wodne, powodując długotrwałe skutki.

Objaśnienia skrótów i akronimów: NDS - najwyższe dopuszczalne stężenie
NDSCh - najwyższe dopuszczalne stężenie chwilowe
VOC - lotne związki organiczne
PBT - trwałe, wykazujące zdolność do bioakumulacji i toksyczne
vPvB - bardzo trwałe i wykazujące bardzo dużą zdolność do bioakumulacji

Nazwa produktu :	SILICONE PRO	Data sporządzenia:	29.06.17 Version : 1.1
nr.ref.	BDS001831_18_20170629 (PL)	Zastępuje:	BDS001831_20160422

Produkt ten należy przechowywać, obchodzić się z nim i używać go zgodnie z zasadami BHP oraz z przepisami prawa. Informacje zawarte w tej karcie zgodne są z obecnym stanem wiedzy, a celem ich jest opisanie tego produktu pod kątem wymogów bezpieczeństwa. Nie gwarantuje to jakichkolwiek specjalnych właściwości produktu. Nie wolno bez pisemnej zgody wyrażonej przez CRC kopiować ani powielać żadnej części tego dokumentu, za wyjątkiem uczciwego użytku w celach nauki, badań bądź oceny bezpieczeństwa produktu dla zdrowia oraz zagrożeń jakie przedstawia on dla środowiska.

